

היערכות הצבא

איאן בוסטין*

המציאות הכלכלית לא האירה פניה לנוכחות המסיווית של כוחות אמריקניים בגרמניה, והיה צפוי, כי בעקבות הפחתת האיומים תשקול ארצות-הברית מחדש את השתתפותה בהגנת אירופה, ותחליט לצמצם את כוחותיה ביבשת. אולם, גם בארגון המחודש של הכוחות האמריקניים באירופה הביעה ארצות-הברית שוב את מחויבותה האיתנה לאירופה ולביטחונה. לפיכך, גם אם ישתנה מעמדם של הכוחות האמריקניים באירופה במידה ניכרת, הבליטו ההתייעצויות עם החברות האחרות בברית נאט"ו את המושג "ברית" בתקופה, שבה הלחצים לצמצם את ההוצאות לביטחון לטובת נושאי רווחה פנימיים בארצות-הברית מעולם לא היו חזקים כל כך, וכאשר נושא הביטחון הוא שדה מוקשים פוליטי (1992 היא שנת בחירות לנשיאות).

ההשלכות הצבאיות הראשונות

הכוחות האמריקניים באירופה שרויים כבר בעיצומה של התארגנות מחדש, שבמסגרתה תוצא מאירופה מחצית הכוח האמריקני, המוצב בה. במסגרת הצמצומים בין אוקטובר 1991 לספטמבר 1992 תקטן מצבת הכוחות האמריקניים באירופה ב־52,600 איש. פירוק מפקדת קורפוס, שתי דיוויזיות ו־81 גדודים יחזירו 136 מתקנים למדיניות המארחות (בסופו של דבר יוחזרו לידיהן 232 מתקנים). הנתון הזה גרם, ככל הנראה, לחששות הכבדים ביותר בגרמניה, ברמה הלאומית וברמה המקומית כאחת. לעזיבה של קהילות גדולות של אנשי צבא אמריקניים יהיו השפעות מרחיקות-לכת על הכלכלה בערים גרמניות רבות במובן של כוח הקנייה של בני המשפחות ובצמצום הכפוי של כמות האזרחים הגרמניים, העובדים עבור הצבא האמריקני. בנוסף, הצבא האמריקני התחייב, כי לאחר סגירת הבסיסים הגדולים יחזיר את הקרקעות ואת המבנים במצב מתקבל על הדעת מנקודת-ראות של איכות הסביבה (גורם, שלא עמד לנגד עיני היחידות הסובייטיות, שיצאו מגרמניה המזרחית לשעבר).

חמישים שנה חלפו מאז נחתו הכוחות האמריקניים הראשונים על חופיה של אירלנד, כדי להצטרף לכוחות בעלות-הברית, שעתידים היו לנחול את הניצחון הסופי על גרמניה הנאצית במלחמת העולם השנייה. דורות מאוחרים יותר של רבות מהיחידות, שהגיעו אז לאירופה, נשארו בגרמניה אחרי המלחמה, והיו עדים, בסופו של דבר, ל"ניצחון" של בעלות-הברית בנאט"ו במלחמה הקרה, אחרי ההתמוטטות של ברית-המועצות ושל ברית ורשה. כמה מומחים לביטחון טענו, כי ניצחון כזה בלתי-אפשרי, מפני שהמבנה של נאט"ו בלתי-יציב מעצם טבעו, וכי התמוטטות ברית נאט"ו, או יציאה של כמה יחידות אמריקניות, מטעמי כדאיות לאומיים גרידא, בלתי-נמנעת, בייחוד מפני שהשתתפות ארצות-הברית עולה לה בכסף רב. אולם, הברית החזיקה מעמד גם בימי משברים חמורים, וכתוצאה ישירה מהשגת מטרה משותפת זו עומדת עתה הנוכחות האמריקנית באירופה בפני הצמצום המשמעותי ביותר מאז הימים הקודרים של סוף 1941.

* איאן בוסטין הוא העורך האחרי של Military Technology. המאמר עובד מפרסום בגיליון 2/92 של כתב-העת.

האמריקני באירופה

קורפוס V "החדש"

לפי התכניות המעודכנות של הצבא האמריקני, יקטן סדר הכוחות שלו באירופה משני קורפוסים (V, VII), המורכבים מארבע דיוויזיות (17-18 אלפי איש בדיוויזיה), לקורפוס אחד מוגדל (הקורפוס V "החדש"), שיהיו בו שתי דיוויזיות בלבד (דיוויזית הח"ר 3 והדיוויזיה המשוריינת 1). מצבת הכוחות האמריקניים באירופה צומצמה כבר ל־150 אלף איש, ותצומצם עוד יותר עד שתעמוד לבסוף, אחרי 1995, על 92 אלפי איש בלבד (בנוסף, יהיו בגרמניה עוד שישים אלפי אנשי צבא אמריקניים – מחיל האוויר ומחיל הנחתים).

על הפריסה המחדשת של יחידות קורפוס V השפיעו שלושה גורמים, שנועדו לשפר את התפקוד המבצעי של הכוחות ואת אימוניהם. ראשית, ריכוז האמצעים יאפשר לשפר את הפיקוד והשליטה הכוללים על היחידות בקורפוס V, דבר שלא תמיד היה אפשרי קודם לכן, מפני שהיחידות נפרסו לעתים קרובות לפי שיקולים, שנבעו מהחלטות, שהתקבלו לאחר מלחמת העולם השנייה. שנית, ניתנה קדימות עליונה לאימונים. המבנה והארגון הקודמים של היחידות האמריקניות בגרמניה גררו תלונות, כי היחידות נמצאות "בצד הלא־נכון של נהר הריין" מבחינת פריסתן המבצעית ולצורכי אימונים. התלונה בקשר לאימונים התייחסה למרחקים העצומים, שנאלצו לעבור כמה יחידות חשובות כדי להגיע לשטחי אימונים מתאימים לתרגילי שריון (לבד מההוצאות, הכרוכות בהיסעים כאלה). נמסר, כי המצב השתפר עכשיו במידה ניכרת, וכי תכליתיות אימוני היחידות בזירת ההתרחשות והיחס עלות/יעילות שלהם כבר מצביעים על שיפור. הצבא האמריקני בגרמניה מתאמן כעת בשלושה שטחי אימונים עיקריים, המסוגלים להכיל 34 גדודים. החשוב בהם הוא גרפנוור (ששטחו כ־226 אלף דונם וקיבולתו 24 גדודים); גם עוצבות אחרות של נאט"ו משתמשות בשטח הזה לאימונים ייעודיים (יחידות הצבא הבריטי בגרמניה משתמשות בו לאימונים

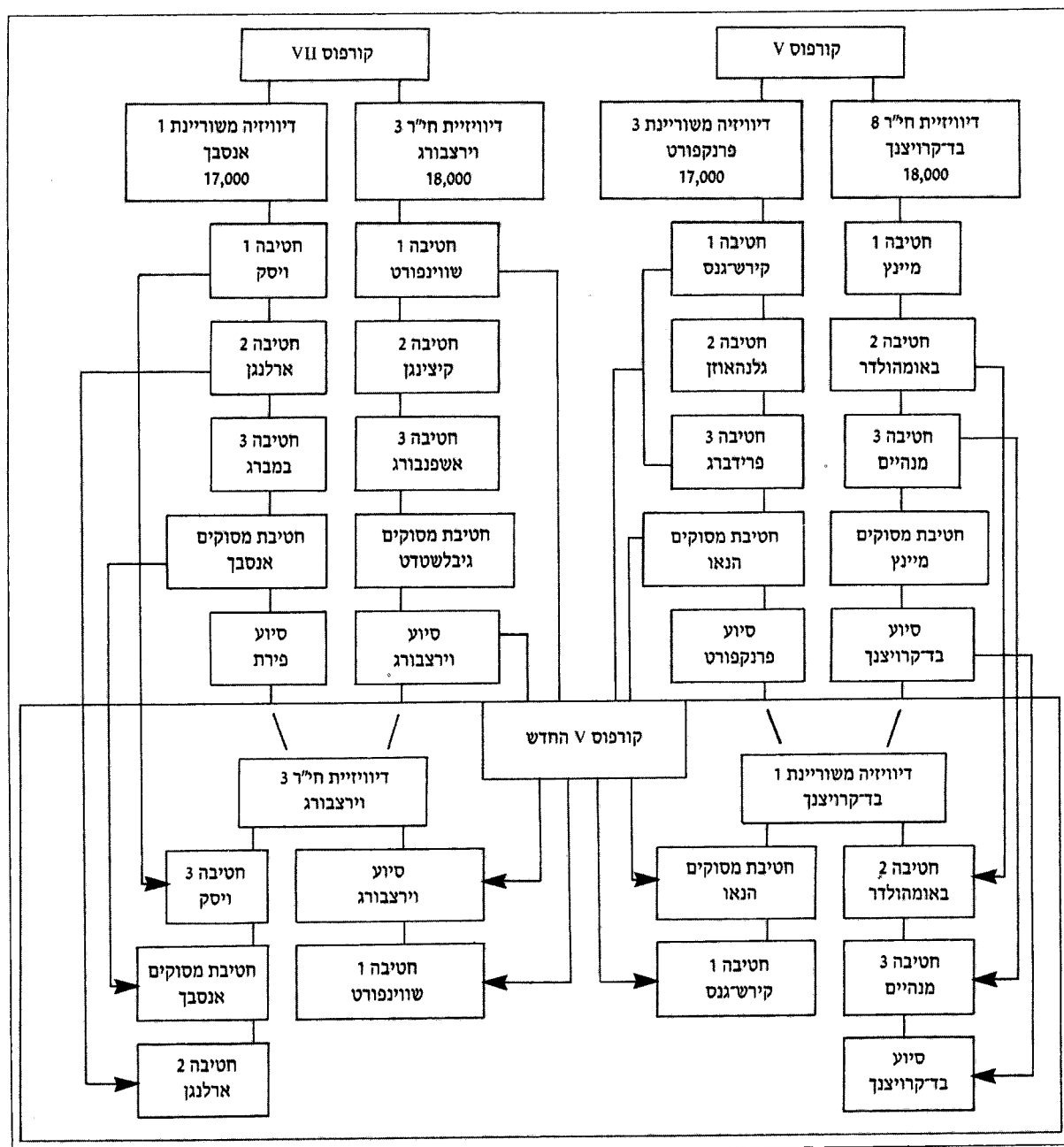
באש חיה בטילים נ"ט "מילאן" ובמרגמות 81 מ"מ). השטחים האחרים הם הוהנפלס (ששטחו כ־560 אלף דונם וקיבולתו שישה גדודים) ושטח וילדפלקן (שטחו 72 אלף דונם וקיבולתו ארבעה גדודים). שלישית, יחידות הועברו למקומות אחרים, בהתאם לשיפורים בתשתית הבסיסים בגרמניה, דבר שאִי־אפשר היה לתכננו בשנת 1945. ההעברות הללו יאפשרו לתת ליחידות שירות ותחזוקה יעילים יותר, באמצעות מפקדות הפיקוד והאספקה הצבאיות.

הצמצומים, שנעשו עד כה, היו מרחיק־לכת ומעמיקים, אבל נעשו בהנחה, כי הכוחות שנותרו עדיין מסוגלים לענות בעתיד על דרישות נאט"ו לכוח נייד, התקפי ומשוריין. קורפוס V אמור לשמש בעתיד כוח מייצב במסגרת של כוח התרעה חדש, ולהיות כוח משהה ומעכב אם יפרצו מעשי איבה. הכוח נועד לבלום את התקדמות האויב עד גיוס מלא של כוחות נאט"ו מארצות־הברית ומשאר החברות. מבחינה מבצעית, יקבל קורפוס V אחריות על השטח בין הקורפוס הגרמני 2 לקורפוס הגרמני 3 (שפוצלה קודם לכן בין הקורפוס האמריקני V לקורפוס האמריקני המשוריין VII).

רבות מהיחידות האמריקניות, המוצבות בגרמניה, הועברו בזמן למפרץ הפרסי, כחלק מכוחות הקואליציה ב"מגן במדבר" וב"סופת מדבר". בתחילת 1991 התברר, כי רבות מהיחידות הללו ייהנו מהפוגה קצרה בלבד בטרם יתחילו יחידות שלמות, על ציון ואנשיהן, להפליג בחזרה לארצות־הברית, או בתנועות שונות בזירה, כדי להתארגן בקורפוס V, שיהיה אבן־הפינה של הצבא האמריקני באירופה.

הצמצום בשנת הכספים 1991 כלל את הוצאת הגוף הקדמי של דיוויזית הח"ר 1, בסד"כ שווה־ערך לתשעה עשר גדודים (12,600 חיילים). המשך ביצוע התכנית ברבעון הראשון של שנת הכספים 1992 כלל הוצאת סד"כ שווה־ערך ל־54 גדודים (33,451 חיילים), אם כי הציווד של היחידות הללו טרם הוצא. בשנת הכספים 1992 יאבדו הכוחות

ארגון-מחדש של הצבא האמריקני באירופה

הערות

1. בדיוויזיה משורייתת אמריקנית יש 348 טנקי מערכה עיקריים, 316 נגמ"שים לחי"ר בדללי, 72 קני ארטילריה, 36 מסוקי תקיפה ו-13,226 לוחמים.
2. בדיוויזיית חי"ר אמריקנית יש 290 טנקי מערכה עיקריים, 370 נגמ"שים לחי"ר בדללי, 72 קני ארטילריה, 36 מסוקי תקיפה ו-13,705 לוחמים.

האמריקניים באירופה את דיוויזיית הח"ר 8, את מפקדת קורפוס VII וסד"כ שווה-ערך ל-25 גדודים (19,149 חיילים) על כל צידום.

למען אלה, שהשארנו מאחורינו...

בגרמניה יישארו הדיוויזיה המשוויינת 1, שהעתיקה את מפקדתה מאנסבך לעיר באד-קרויצנך (לשעבר מפקדת דיוויזיית הח"ר 8), ודיוויזיית הח"ר 3, החונה בעיר וירצבורג. שתי הדיוויזיות יוכפפו לקורפוס V, שמפקדתו תהיה בפרנקפורט. בארגונו דומה הקורפוס הזה לקורפוסים אמריקניים אחרים. הוא דו – דיוויזיוני, אך יכלול שתי חטיבות של מסוקי-קרב (האחת בהנאו והשנייה באנסבך) – לעומת חטיבה אחת בקורפוס אמריקני רגיל. כחלק מן הרה"ארגון, יחזיק הצבא האמריקני את חטיבת הפרשים המשוויינת 11 בפלודה, ככוח מיסוך עבור קורפוס V; האזור הזה נחשב "חיוני ומכריע" בתכנוני המלחמה הקודמים. יחידות, כמו חטיבת הפרשים המשוויינים 2, שחנתה סמוך לאזור "חיוני ומכריע" נוסף על גבול צ'כוסלובקיה, יוצאו במרוצת הקיץ, ונמסר, כי חלק מהכוחות החלו כבר לצאת.

יחידות נוספת, שהשתתפו במלחמת המפרץ, ויפורקו, כולל חטיבה 4 מדיוויזיית הח"ר 3 (החונה באשפנבורג), שתדר מהסד"כ לפני תום השנה. יחידות תגבור, שהחזיקו באירופה טנקים ואנשים, כגון הגוף הקדמי של הדיוויזיה המשוויינת 2, החונה בעיר גרלשטדט, ירוקנו מכל אנשיהן ומכל טנקיהן לפני ספטמבר 1992, כחלק מהצמצום הסופי של הגוף העיקרי של הדיוויזיה המשוויינת 2, שנמצא בארצות-הברית, והיה אמור להתפרק עוד בשנה שעברה. בסך הכל יועברו לארצות-הברית 54 יחידות, כחלק מתכנית הכוללת לצמצומים. הצעדים האלה נוגעים קודם כל ליחידות סיוע, שיאורגנו מחדש במסגרת הצבא האמריקני, המוצב בארצות-הברית גופא (CONUS), במטרה לשפר את ניידות הצבא. נמסר, כי ברבעון הראשון של שנת הכספים 1992 עברו כבר תשע-עשרה יחידות לארצות-הברית, ועוד ארבע-עשרה יחידות אמורות לעבור במרוצת שארית שנת הכספים.

מצבת הכוחות האמריקניים באירופה בינואר 1992 היתה כדלקמן:

צבא היבשה: 150 אלף חיילים, לעומת 210 אלף קודם לכן. הצמצומים העיקריים נעשו בגרמניה, אם כי כוחות מסוימים הוצאו גם מיחידות קטנות יותר באיטליה, בבלגיה ובהולנד.

חיל-האוויר: 69 אלף איש – צמצום של חמישית לעומת אוקטובר 1990. כ-45 אחוזים מאנשי חיל האוויר מוצבים בגרמניה, ושלושים אחוזים – בבריטניה; השאר מוצבים בהולנד, בספרד, באיטליה, ביוון ובתורכיה.

חיל הים: 27 אלף אנשי חיל הים וחיל הנחתים, לעומת 35 אלף איש בשנת 1989.

ולבסוף, על מנת להבין את היקף הצעדים שנקטו, מעבר לנתונים הסטטיסטיים הצבאיים הטהורים: מפקדת הכוחות האמריקניים באירופה פרסמה נתונים, המצביעים על ההשפעות של צמצום כמות בני המשפחות של החיילים האמריקניים. מאוקטובר 1991 עד ספטמבר 1992 יצאו לדרכם מאירופה לארצות-הברית 66,500 בני משפחה, עשרים אלפי כלירכב, ובנוסף להם – חלילה פן נשכח – 15,300 חיות מחמד...

כוחות נאט"ו באירופה (ACE)

קורפוס Landout

דיוויזיה דנית

דיוויזיה גרמנית

קורפוס הולנדי

דיוויזיה הולנדית

דיוויזיה גרמנית

קורפוס גרמני

דיוויזיה גרמנית

דיוויזיה הולנדית

קורפוס גרמני

2 דיוויזיות גרמניות

דיוויזיה אמריקנית

קורפוס בלגי

4 חטיבות בלגיות

חטיבה אמריקנית

חטיבה גרמנית

קורפוס אמריקני

דיוויזיה אמריקנית

דיוויזיה גרמנית

כוח לתגובה מהירה

קורפוס גרמני*

2 דיוויזיות גרמניות

* בשטח מזרח-גרמניה.